Het verraad

Het verraad

Een Wetters oorlogsverhaal,
gebaseerd op waargebeurde feiten, vermoedens
en ook leugens.

Rocco Leplae

Omslagontwerp: Rocco Leplae
©2024 Rocco Leplae

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wetteren-Overbeke

Het is 11 augustus 1944, vijf uur in de ochtend. René Kellens haast zich langs het pad dat van de Gentsesteenweg naar Boekakker loopt. Het zweet staat op zijn voorhoofd. Achter zich hoort hij de Duitsers luidruchtig en met bruut geweld op de voordeur van zijn ouderlijk huis beuken.

'Aufmachen! Öffnen Sie die Tür!'

Halverwege het pad klimt hij vliegensvlug over de betonnen omheining, vlucht verder dwars door de groentetuin van de buren en verdwijnt dan langs de Kapellewegel. Het pad leidt naar het klooster van de zusters 'Sint-Vincentius a Paulo', gelegen aan de rand van het dorp, direct naast de spoorweg.

In het donkere portaal van het hoofdgebouw staat een klein gedrongen gestalte. Voorovergebogen en steunend op een wandelstok kijkt hij zwijgend toe hoe René in zijn richting komt gelopen. Behalve een witte halsboord draagt hij volledig zwarte kledij. Het is de directeur van het klooster, E.H. Roger Liekens, een geliefd figuur in Wetteren-Overbeke. De mensen in het dorp noemen hem altijd

‘directeurken’ omdat hij zo klein is. Tijdens de Eerste Wereldoorlog heeft hij als oorlogsvrijwilliger veel ontberingen meegemaakt en tyfus gehad, waardoor hij moeilijk kan lopen. Toch weerhoudt dit hem er niet van om dagelijks in de nabijgelegen brouwerij bij juffrouw Alphonsine Verstraeten op de koffie te gaan.

Vanuit zijn kamer heeft hij daarnet een colonne militaire voertuigen met hoge snelheid de Gentsesteenweg zien oprijden en halt houden bij Alphonsine’s zus, de moeder van René. Toen hij René zag wegrennen, aarzelde hij geen moment om hem op te vangen.

‘Snel! Naar hier!’ fluistert hij.

René glipt hijgend naar binnen. Hier is hij veilig. Voorlopig toch. Gelukkig was hij al wakker toen de Gestapo aankwam. Hij besefte meteen dat er iets mis was en kon via het raam van het achterhuis ontsnappen.

De oorlog loopt ten einde. De bevrijding is nabij. Nog een paar weken geduld. Dit is duidelijk te merken aan de zenuwachtige houding van de bezetter. Arrestaties volgen elkaar in hoog tempo op. De Duitsers zijn iets op het spoor, dat staat vast. Iemand heeft René en waarschijnlijk ook zijn medestanders verraden. Maar wie? Was het iemand van binnenuit? In ieder geval iemand die op de hoogte is van hun activiteiten. Plots krijgt René het heel warm vanbinnen.

‘Godelieve! Zou zij?’

Godelieve is de dochter van dokter Van der Schueren in het centrum van Wetteren. René kent haar al van toen ze nog dichterbij woonde en ze konden goed met elkaar opschieten tot ze zelfs besloten een koppel te vormen. Zij is achttien, hij is twintig. René was helemaal in de wolken met haar tot op een dag, nog niet zo lang geleden, dat ze hem voor een andere man in de steek liet. Een Gentenaar nog wel, een voormalig militair. René was er helemaal kapot van. Hij herinnert zich nog het ingetogen gemompel van vader en moeders troostende woorden…

‘Och God! Ons vader en moeder! Laat dat alsjeblieft niet waar zijn’, flitst er door zijn hoofd. ‘Ze slapen nog boven.’

Amper een week later, in de nacht van 17 op 18 augustus 1944, voerde de Gestapo weer een razzia uit op verschillende plaatsen in Wetteren. Een groot aantal mensen werd gearresteerd en weggevoerd. Met de hulp van een infiltrant had de Gestapo een lijst verdachten opgesteld en kon zo tweeëntwintig mensen oppakken. Zes onder hen keerden na hun deportatie niet levend terug. Die infiltrant woonde toen in Wetteren-ten-ede. Het was een opmerkelijk figuur, een internationaal gezochte oplichter en psychopaat die uiteindelijk na de oorlog in Oostenrijk tegen de lamp liep,

maar ondanks herhaalde pogingen van de Belgische justitie nooit aan ons land uitgeleverd werd…

1940

Het incident te Vucht

Woensdag 10 januari 1940

Een strenge winter trof het grootste gedeelte van West-Europa. In Ten-Eede, een kleine landelijke parochie in een afgelegen uithoek van Wetteren was geen mens op straat te bespeuren. De Sint-Annakerk hield zich stil en ook de pastorijwoning, het klooster, de brouwerij, de kroegen en de huisjes kropen dicht bijeen. Het dorp zweeg met gesloten deuren en vensterluiken. Het was bitterkoud. Het vroor wel tweeëntwintig graden onder nul. Het landschap rond het dorp, dat in de zomermaanden door de plaatselijke bloementeelt zo mooi opfleurt, kleurde nu helemaal wit. De werkloze velden geeuwden van verveling en lieten hun wasem over de nabijgelegen Schelde hangen. Een flauw windje jaagde een dun laagje stuifsneeuw boven de bevroren dijk voor zich uit. Het vervaagde langzamerhand het spoor van een dier dat hopeloos op zoek was naar een beetje voedsel.

Driehonderd kilometer verder oostwaarts, steeg een klein Duits verbindingsvliegtuig op. Het toestel van het type

Messerschmitt Bf 108 Taifun met aan boord twee officieren vertrok vanuit Loddenheide in Münster en zette koers naar Keulen. De piloot, majoor Erich Höchmann had de avond ervoor zijn passagier, Majoor Helmut Reinberger voorgesteld een lift te geven. Reinberger was op weg naar een belangrijke en uiterst geheime stafbespreking van de zevende Fliegerdivision. Ondanks het strikt verbod om zich per vliegtuig te verplaatsen, liet Reinberger zich dan toch overhalen om mee te gaan. Het alternatief was een lange en oncomfortabele treinreis en dat zag hij niet zitten. Höhnmann was niet op de hoogte wat Reinberger in zijn aktetas meedroeg maar stelde geen vragen hierover.

Alles verliep perfect totdat het vliegtuig in de omgeving van Recklinghausen, onverwacht in de mist terechtkwam. Höchmann had het niet nodig gevonden kaarten mee te nemen en dat brak hen zuur op. Door de mist was navigeren op het zicht bijna onmogelijk geworden. Toch raakte Höchmann niet in paniek. Hij kende immers de regio heel goed want hij had deze vlucht al meermaals gemaakt. Hij liet zijn toestel zakken, in de hoop een beter zicht te krijgen. Maar omdat het winterlandschap onder een dik sneeuwtapijt lag, was de oriëntatie moeilijk. Zonder te weten waar hij zich bevond, week af hij naar het westen. Op een zeker ogenblik meenden ze de Rijn te herkennen, maar het landschap zag er vreemd uit en op de rivier was geen scheepvaart te bespeuren. Bovendien was de waterweg smaller dan verwacht.

Langzamerhand werd Höchmann zenuwachtig maar probeerde dit niet te laten merken aan Reinberger. De majoor hield zijn aktetas stevig vast en keek voortdurend op zijn horloge. De situatie werd nog erger toen de motor opeens begon te stotteren en, tot overmaat van ramp, zelfs helemaal uitviel. Wat Höchmann ook probeerde, hij kreeg het niet heropgestart.

In een fractie van een seconde besefte hij dat hij dringend moest uitkijken naar een geschikte plaats om te landen. Terwijl het toestel snel hoogte verloor, koos hij een weide uit voor een noodlanding. Veel keuze en tijd was er niet. Hij kon amper de populieren aan de rand van de weide ontwijken. De vleugels raakten de boomtoppen en scheurden af. Toen het toestel de grond raakte, brak het landingsgestel, schoof de romp verder af en kwam met een buiteling en een doffe plof in een haag tot stilstand.

Engelbert Lambrichts, een boer die even verderop zijn werkzaamheden had onderbroken om een sigaret te rollen, zag alles gebeuren en kwam nieuwsgierig dichterbij. Het peukje sigaret viel van verbazing uit zijn mond toen hij twee mannen in uniform uit het toestel zag klauteren. Ze waren ongedeerd maar stonden versuft in de sneeuw rond te kijken. Beiden hadden de boer opgemerkt en na enig aarzelen stapten ze met hun wapen in aanslag door de

sneeuw naar hem toe. De boer wist niet wat er hem overkwam, stak beide handen omhoog en moest zeggen waar ze precies waren terechtgekomen. Tot hun grote schrik vernamen de Duitsers dat ze in het Belgisch dorpje Vucht, nabij het huidige Maasmechelen, waren geland. De rivier die ze vanuit de lucht hadden gezien, was dus niet de Rijn maar de Maas! Door de mist waren ze bijna tachtig kilometer uit koers geraakt.

Neergestort vliegtuig te Vurst. (foto replica)

Pas op dat ogenblik onthulde Reinberger de ware inhoud van zijn aktetas aan Höchmann. Ze bevatte uiterst geheime aanvalsplannen die absoluut niet in handen van de plaatselijke autoriteiten mochten vallen. De enige mogelijk-

heid die toen nog restte, was de documenten te verbranden. En vlug! Was het nu door zenuwachtigheid of door de koude wind die waaide, de Duitsers konden het vuur met hun aansteker maar niet in gang krijgen, tot het een van hen inviel dat de boer daarnet een sigarettenpeuk in de hoek van zijn mond had. Vermoedelijk had hij lucifers bij zich, wat ook zo bleek te zijn. Ze moesten zich haasten, want verderop kwam een grenswachter op de fiets aangereden.

Korporaal Gerard Rubens had vanuit zijn werkpost het vliegtuigje in nood opgemerkt en kwam zien wat er gaande was. Hij had onmiddellijk de Duitse officieren ontwaard en aarzelde geen moment, liet zijn fiets bij de omheining vallen, klauterde over de prikkeldraad en trok al lopend zijn revolver.

'Halt! Halt! Halt!' riep hij, laadde zijn revolver en loste drie schoten in lucht af.

Hochmann gaf zich over en stak de handen omhoog maar Majoor Reinberger had snel zijn documenten en de lucifers bij elkaar gegrist en het op een lopen gezet. Terwijl Korporaal Rubens de piloot onder schot hield, kwamen collega-soldaten toegesneld om hulp te bieden.

Ondertussen was een zenuwachtige Reinberger aan de andere kant van de weide over een beek gesprongen en achter een haag gedoken. Met de laatste lucifer die hem nog

restte lukte het hem alsnog de geheime documenten in brand te steken. De grenswachters volgden het spoor in de sneeuw naar de rookpluim en konden nog net vermijden dat de papieren helemaal in vlammen opgingen. Reinberger had geen schijn van kans en moest zich ook overgeven. Samen met de piloot werd hij weggebracht voor ondervraging. De Belgen waren natuurlijk benieuwd wat er precies op de half verbrande papieren stond en lieten ze nader onderzoeken.

Helmut Reinberger en Erich Höhmann (foto replica)

Adolf Hitler was woedend toen hij 's avonds van het voorval hoorde. Hij ontsloeg de bevelhebber van Luftflotte 2, Hellmuth Felmy, en zijn stafchef Josef Kammhuber.

Zondag 14 januari 1940

Hoewel de onderschepte documenten ernstig beschadigd waren, was het de militaire inlichtingendienst gelukt aanzienlijke delen te vertalen. Ze brachten schokkende informatie aan het licht. Uit het onderzoek bleek het Duitse operationele bevelen te zijn voor de inval in België en Nederland. Een paracommando eenheid zou proberen de bruggen over de Maas, tussen Namen en Dinant, onbeschadigd in handen te krijgen. Daarop was een snelle opmars gepland van een grote gemotoriseerde krijgsmacht, gesteund door tanks.

Het Belgisch leger nam de dreiging heel ernstig en trof extra voorzorgsmaatregelen. Ze riep de verlofgangers opnieuw op en concentreerde haar eenheden op de bedreigde plaatsen. De tijd drong want volgens de ontcijferde documenten was de invasie voorzien voor 20 januari. Het Belgisch leger bracht ook de bondgenoten op de hoogte. Frankrijk deed alsof ze niet veel waarde aan de documenten hechtte, maar besloot toch hun luchtmacht eenheden te verplaatsen. Op die manier konden ze wat druk zetten op België, die volgens hen een veel te strikte neutraliteit aanhield. België had namelijk sinds oktober 1936 een eerder afgesloten militair akkoord met Frankrijk verbroken.

Voorlopig gebeurde er niets. De verwachte invasie bleef uit. Koning Winter stak een stokje voor de plannen van Hitler.

De Fuhrer had daarop besloten zijn blitzkrieg uit te stellen naar de lente.

Monument langs de invasiestraat in Vucht op de plaats waar het vliegtuig neergestort is. (foto: screenshot Google Streetview)

Vlaanderens mooiste

Wetteren haalde opgelucht adem en bereidde zich voor op een belangrijke sportgebeurtenis aan het einde van maart 1940: De Ronde van Vlaanderen. Burgemeester Joseph Du Château had het wederom voor elkaar gekregen dat de aankomst in het wielerliefhebbend Scheldedorp lag. Het werd stilaan een traditie. De eindmeet bevond zich langs de spoorweg naar Schellebelle even voorbij het treinstation in de mooie, met statige bomen begrensde Jan Broeckaertlaan. Aan de overkant van de spoorweg woonde Achiel Buysse. De eenentwintigjarige beroepsrenner was een van de grote favorieten, zeker voor de Wetteraars die vol spanning uitkeken om hun kampioen aan te moedigen.

Zondag 31 maart 1940

Aan het Gentse Sint-Pietersstation stroomde het volk toe. Iedereen wilde er vroeg bij zijn. Ze wilden voor niets het vertrek van de renners missen. Mensen riepen en zwaaiden geestdriftig naar elkaar en stonden reikhalzend op de toppen van hun tenen te kijken om toch maar een glimp van hun favoriet te kunnen opvangen. De politie had alle moeite om de supporters op afstand te houden. Nochtans was de opkomst van de renners in het begin miniem. De deelne-

mers kwamen maar druppelsgewijs toe. Heel wat jongens waren gemobiliseerd en misschien zorgde het miezerige weer ook voor de lage opkomst. Een grijze mistige lucht dreigde met regen en het was koud. Uiteindelijk daagden dan toch ruim honderd renners op aan de start.

De aanwezigheid van kaki kleurige uniformen bij de supporters viel trouwens op. Boven Europa had zich een onheilspellende oorlogswolk ontwikkeld die dreigend onze grenzen was genaderd. Ze drukte op het dagelijks leven en bracht de herinnering van de grote oorlog weer naar boven. Echter het volk zette de zorg eventjes opzij voor de Ronde. Dit was hun koers, hun ziel zeg maar. Dit was het bloed dat ieder Vlaams hart door de aderen deed stromen. Zo zou het altijd blijven. Daar kon geen wereldmacht aan raken.

Bij het startschot wurmde de zon zich eindelijk naar voren en liet met afstand de grijze wolken achter zich. Onder luid gejuich en aanmoedigingen vertrok een kleurrijke groep gebogen ruggen ten strijde met in hun kielzog een stoet van wagens, verzorgers en persmensen.

Er zaten klinkende namen tussen de renners, zoals Briek Schotte, Albert Hendrickx, Marcel Kint en Achiel Buysse. Ook Achiels dorpsgenoten Serafien Moreels en Albert Van Wesemael waren van de partij die dag.

In Wetteren zat de sfeer er goed in. Voor de gelegenheid had men in het dorp langs het laatste stuk naar de aankomstlijn toe een geluidsinstallatie geplaatst.

> *'Goedemorgen beste sportliefhebbers. Hier spreekt tot u uw dienaar Jos Baudewijn en ik kan u met genoegen mededelen dat het startsein in Gent zowaar is gegeven. Ja u hoort het goed beste mensen, de renners zijn vertrokken voor de Ronde van Vlaanderen! Ik zou zeggen: Achiel, Albert en Serafien, succes jongens. Hou de moed erin en ga ervoor! Speciaal voor jullie, draai ik volgend plaatje. Luistert u naar "In the Mood"'*

Tot ieders verbazing weerklonken de zoete klanken van de Glenn Miller Band door de straten van Wetteren en drongen ze de kroegen binnen, waar rijkelijk het gerstenat vloeide en een opperbeste stemming van start ging. In het café bij Florent, recht tegenover de kerk, ging het er luidruchtig aan toe. Tussen de sportberichten door werd er gediscussieerd over het laatste wereldnieuws. De oorlogsdreiging, de herinneringen aan de verschrikkingen van 1914, en het geloof dat Engeland hen weer zou beschermen, domineerden de gesprekken. Maar zodra de naam van Achiel Buysse door de luidsprekers klonk, verstomden de stemmen.

> *'... Er is belangrijk nieuws te melden vanop de Kwaremont berg. Daar is, naar wij zopas vernomen, een woeste strijd losgebarsten in de kopgroep. En Christiaens, ja Christiaens is de eerste die over de top*

van de Kwaremont is getrokken, direct gevolgd door Kint en Buysse! Achiel Buysse mee vooraan, als derde boven de Kwaremont in een kopgroep van acht man, en nu trekken ze in één lijn door naar de Kluisberg. Met z'n achten naar de Kluisberg dus. We zullen u zo dadelijk kunnen melden wat er daar zal gebeuren, wat daar de tussenstand zal zijn. Achiel Buysse is dus als derde over de Kwaremont gereden! Man! Man! Wat een prestatie jongens! Wat een spannende strijd…'

Achiel wachtte geduldig zijn kansen af. Op de steile hellingen van de Kwaremont en Edelareberg bevochten de favorieten elkaar, maar Achiel bleef kalm en spaarde zijn krachten. Pas toen het juiste moment zich aandiende, sloeg hij toe.

Na een laatste bevoorrading te Aalst ging het in rechte lijn via de grote steenweg naar Kwatrecht. Voorbij de kerk, moesten de renners onder de spoorweg door rijden en dan direct naar rechts afslaan. Ze zaten dan nog vier en een halve kilometer van de eindmeet verwijderd. Het begon dus te spannen. Achiel wist dat het wegdek vanaf daar in slechte staat verkeerde, een kasseiweg vol putten, maar ernaast lag een smal wegeltje waarover het gemakkelijker rijden was.

'Als ik hier de kloof kan maken,' dacht hij bij zichzelf, 'dan zien ze me voor de streep niet terug.'

Achiel rekende op het volk dat in grote getalen op de been was gebracht. Die zouden de anderen wel genoeg insluiten. Zo gezegd, zo gedaan. Een vijftigtal meter voordat de zes koplopers de kasseiweg naar Wetteren insloegen, wipte Achiel recht op de trappers en vluchtte weg. Als een zelfmoordenaar koerste hij aan de zijkant van de weg, rakelings langs de kijklustigen naar het centrum toe.

In Overbeke, op een kleine twee kilometer voor het einde, had Achiel nog een 100 meter voorsprong op Schotte en Hendrickx. Er was een massa supporters aanwezig. Zoveel mensen had Achiel nog nooit samen gezien. Die sprongen letterlijk zo voor zijn wiel weg. Even reed Achiel zelfs met zijn ogen toe, doodsbang iemand overhoop te rijden. Enkel de laatste honderd meter waren er dranghekken opgesteld.

Een schreeuwende menigte tierde hem naar de overwinning. Achiel zette in 'zijn' Wetteren de kampioenen achter zich flink voor schut. Het publiek was uitzinnig van vreugde, ontzettend geestdriftig. De grond daverde toen Achiel als eerste het witte krijt overschreed en met de zege en de bloemen aan de haal ging.

Deze vierentwintigste editie van de Ronde van Vlaanderen werd gereden over een afstand van tweehonderenelf kilometer waarbij drie hellingen moesten worden getrotseerd: de Kwaremont, de Kruisberg en de Edelareberg. Vierendertig renners bereikten uiteindelijk de aankomst.

Georges Christiaens eindigde als tweede, Briek Schotte als derde.

In de kroegen werd tot diep in de nacht gedronken, gezongen en gefeest. Voor even, op die dag, was er geen oorlogsdreiging. Wetteren vierde een held, hun held.

Oorlog!

Donderdag 9 mei 1940

Stilaan besefte België dat de kans dat ze deze oorlog konden vermijden helemaal verdwenen was, maar gelukkig waren ze erop voorbereid. Dat dachten ze toch. Het algemeen alarm werd uitgeroepen en het leger in staat van paraatheid gebracht.

Het Fort van Eben - Emael vormde het centrale punt van de Belgische verdediging aan de oostgrens. Het lag vlak aan het Albertkanaal en besloeg een oppervlakte van maar liefst tweeënzeventig hectare. Het voornaamste doel was het beschermen van de drie bruggen over het kanaal. Het had kilometers vrij zicht zodat de vijand al van ver onder vuur kon worden genomen.

Het was een immens complex, een van de grootste en sterkste fortificaties van Europa, ingegraven in het mergel van het plateau van Caestert als bescherming tegen luchtaanvallen. Stalen koepels met kanonnen en betonnen bunkers met machinegeweren waren aan elkaar verbonden met kilometers ondergrondse gangen. Een systeem van

filters en ventilatoren zou ervoor zorgen dat eventuele gasaanvallen geen vat hebben op het complex.

Het fort vormde een zwaar obstakel voor de Duitsers. Als ze België wilden binnenvallen, moesten ze dit eerst innemen. Ze hadden een gewaagd plan bedacht dat de codenaam 'Graniet' meekreeg. Alles werd goed voorbereid door middel van beschikbare luchtfoto's en informatie van overlopers.

Voor deze missie hadden elite paratroepen een specifieke training gekregen. Het moment dat ze zouden ingezet worden, kwam heel dichtbij. Op de avond van 9 mei brachten zij speciaal voor dit doel gebouwde zweefvliegtuigen in gereedheid. Het plan was om op het grote dak van het fort te landen en met een nieuw soort explosief de dikke wanden te breken. In tegenstelling tot een klassieke bom kon dit wapen vijfentwintig centimeter staal en zelfs vijfendertig centimeter beton doorboren. De para's waren er klaar voor. Het was toen enkel wachten op het bevel om op te stijgen.

Vrijdag 10 mei 1940

Majoor Albert Hellemans, stafofficier van wacht bij het Belgische 2de luchtvaartregiment in Nijvel, werd omstreeks 1 uur in de nacht wakker geschud. Groot alarm! Het Duitse leger stond aan de grens en kon elk moment het land

binnenvallen. De regimentscommandant, Kolonel vlieger baron Frédéric de Woelmont, werd met spoed naar het vliegveld gebracht. Het hele regiment moest onmiddellijk in paraatheid gebracht worden. Het bestond uit drie groepen en zat verspreid over de luchthavens van Schaffen en Nijvel. In geval van een algemeen alarm moest elke groep zich naar een vooraf afgesproken vliegveld begeven, respectievelijk in Bevekom, Brustem en Vissenaken.

Terwijl de sirenes loeiden, maakte het personeel zich in een ijltempo klaar om te vertrekken. Nadat de laatste troepen de basis verlaten hadden, werd de commandopost gesloten en begaf Kolonel Woelmont zich samen met zijn staf naar Vissenaken. Toen ze daar aankwamen besliste hij echter om de commandopost verder te verplaatsen naar een klein vliegveld te Moerbeke-Waas, in de buurt van de kanaalzone Gent-Zelzate om van daaruit het bevel te voeren.

02.30 uur

Het was zover. Aan Duitse zijde werden de speciaal opgeleide paratroepen uit hun bed gehaald. Een uur later stegen ze met hun zweefvliegtuigen op, getrokken door Junkers-52 transportvliegtuigen, vanaf de vliegvelden Ostheim en Butzweilerhof bij Keulen. De formatie steeg tot op een hoogte van tweeduizend zeshonderd meter waarna de zwevers werden losgekoppeld en geruisloos verder vlogen.

04.00 uur

Terwijl de zweefvliegtuigen het fort van Eben-Emael naderden, barstte elders de hel los. Zonder enige verwittiging drong de Duitse Luftwaffe het Belgisch luchtruim binnen en begon ze vliegvelden, stations en communicatie knooppunten te bombarderen.

Een half uurtje later werd ook Luxemburg aangevallen. Nabij Vianden trok de Duitse 1e Pantserdivisie over de Luxemburgse grens. De dag ervoor hadden hun spionagediensten de communicatielijnen gesaboteerd. Het kleine land had geen schijn van kans en werd meteen onder de voet gelopen.

Iets later landden de zweefvliegtuigen op het grote lege veld boven het fort. Bliksemsnel sprongen de Duitsers uit hun zweefvliegtuigen om hun bommen te plaatsen. De explosies deden het fort op zijn grondvesten daveren. De Belgen waren totaal verrast. Voordat de soldaten goed beseften wat er aan de hand was, was de ene na de andere geschutskoepel uitgeschakeld.

Het ging allemaal zo vlug dat de genietroepen de kans niet kregen om de bruggen over de Maas op de blazen en te voorkomen dat deze van Veldwezelt en Vroenhoven, in de buurt van Maastricht, in Duitse handen vielen.

De zwakte van het reusachtige fort werd duidelijk. Het Belgisch opperbevel had een luchtaanval nooit serieus overwogen en dus nauwelijks luchtafweer geplaatst. Niet alle bunkers werden op tijd bemand. Door het gedreun van de ontploffingen brak onder de Belgische soldaten paniek uit. Het licht viel op meerdere plaatsen uit, de gangen zaten vol stof en verstikkende rook. Er heerste chaos en commandant Jottrand verloor langzaam de controle over zijn troepen.

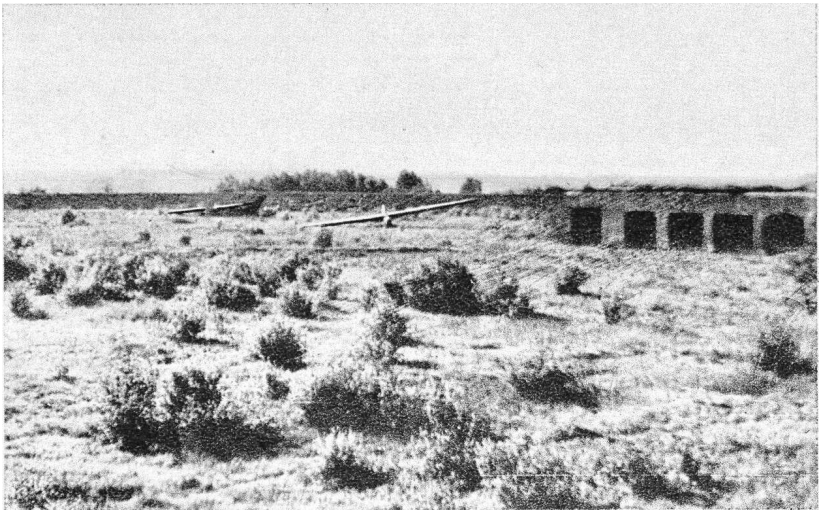

Zweefvliegers op het dak van het fort
(Foto: Der zweite Weltkrieg im Bild)

05.50 uur

Ondertussen had een deel van het Belgisch leger inderhaast stellingen ingenomen op de linkeroever van de Schelde in

de buurt van Dendermonde. In de richting van Lokeren zagen ze Duitse bommenwerpers overvliegen op weg naar de kleine vliegvelden van Waasmunster en Moerbeke.

Op de radio kwam volgend bericht:

> *'We hebben een ernstige mededeling te doen aan de bevolking. Zoals velen onder u zullen hebben opgemerkt moest in de loop van de nacht de militaire afweer maatregelen worden uitgebreid. De uitzendingen van de N.I.F. werden reeds vroeg in de ochtend ingezet om mededelingen te kunnen overmaken aan de militaire verlofgangers en waarschuwingen tot de bevolking te kunnen richten in verband met het in actie treden van het afweergeschut. Wij moeten thans de bevolking tucht vragen en stipte gehoorzaamheid aan de bevelen van de overheden. Inderdaad is de periode aangebroken van het grootste gevaar. Deze nacht hebben de luchtmacht en de landmacht van Duitsland een aanval ingezet op Nederland. Een Duitse aanval schijnt ook te zijn gericht tegen het Groothertogdom Luxemburg. Daarenboven zijn er sommige aanvallende bewegingen van de Duitse luchtmacht losgebroken tegen Belgische vliegvelden. Men kan op het ogenblik nog niet met zekerheid zeggen of het hier alleen gaat om schrikaanjaging tegen België ofwel om een werkelijke aanval op België. In verband met deze ernstige feiten zijn de leden van de regering bestendig in vergadering.*

Wij verwittigen tevens onze luisteraars dat het NIR zijn uitzendingen de ganse dag zal voortzetten en nu en dan mededelingen zal doen aan de bevolking. Wij vragen onze luisteraars zo veel mogelijk hun toestellen heel de dag ingeschakeld te houden.'

Overal weerklonk luchtalarm. Nadat de schijnbaar on-inneembare fortgordel nabij Luik in Duitse handen was gevallen, verging het elders niet veel beter. De Duitsers beschikten over een verpletterend overwicht en rukten in een razendsnel tempo op. Andere verdedigingslinies zoals de Dijlelinie in de streek van Koningshooikt en Waver, en de stelling van Antwerpen konden de tanks van het Duitse leger niet lang tegenhouden. Het was een uitzichtloze situatie die flink in het moreel van de Belgische troepen hakte.

's Ochtends vroeg vertrok een officieel bericht naar Frankrijk en Groot Brittannië over de aanval van Duitsland op België, Nederland en Luxemburg, met het verzoek om militaire steun. De Belgische troepen hadden dringend nood aan versterking maar de buitenlandse troepen, die ons te hulp kwamen gesneld, kregen nauwelijks de tijd om zich te organiseren en hun voorziene stellingen in te nemen. Een deel van het Franse leger vertrok daarop eerst richting de regio Gent, en daarna verder naar Zeeland.

Rond de middag kwamen de voorposten van dat leger in Wetteren aan. Ze reden langs de Hoogstraat in de richting van de markt en werden toegejuicht door de burgers die op straat waren gekomen. Overal werd 'Vive La France' geroepen. De Wetteraars die een onverschillige en zelfs wat minachtende houding tegenover het Belgisch leger hadden aangenomen, vertoonden nu een haast hysterische liefde. Al hun hoop was nu gericht op buitenlandse troepen. De verwachting was dat er nog enkele dagen kolonnes met militair materieel zouden langskomen.

Ook de eerste vluchtelingen trokken door de straten, opgeschrikt en geteisterd door de Duitse luchtmacht. Het werd zo druk langs de hoofdwegen dat in de buurt van grote kruispunten pelotons van de 'Garde Republicaine Mobile' werden achtergelaten om het verkeer te regelen.

Zaterdag 11 mei 1940

Dag één na de invasie. Zeventien kilometer ten noorden van Wetteren, in het station van Moerbeke-Waas hielden grondtroepen van het Franse zevende leger halt om zich te 'bevoorraden'. Ze waren allesbehalve gedisciplineerd, maakten zich schuldig aan plunderingen en zorgden voor onrust bij de overgebleven bevolking.

Op het kleine vliegveld in de buurt van het dorp kwam ondertussen een groep Franse piloten met hun Moranes

406 aan. Het waren twee smaldelen van de Groupe de Chasse III/1. Ze kwamen overgevlogen van Norrent-Fontes dat tot de 'Zone d'Opération Aériennes Nord' hoorde (Norrent-Fontes ligt 45 km ten westen van Rijsel). Tot hun verbazing troffen ze er alleen drie vliegtuigen aan van de bijna compleet verslagen Belgische luchtmacht.

Wetteren was net zoals Moerbeke-Waas een tussenhalte. De hele dag doorkruisten legereenheden de streek. Het was een drukte van belang. En dit was de vijand niet ontgaan. Duitse bommenwerpers vielen met de regelmaat van de klok de lange colonnes aan en probeerden het verkeer te ontredderen. De luchtafweer deed wat het kon. Op de platte treinstellen waren mitrailleurs opgesteld in een poging de treinen te beschermen.